Stadskerk Nijmegen (OCP), 16 januari 2022, 'Bruiloft in Kana'
Voorganger: Toine van den Hoogen

Deze viering is ook terug te zien op https://www.stadskerknijmegen.nl/vieringen-terugkijken/

[1e lezing: Jesaja 62, 1-5] (Nieuwe Bijbelvertaling)
1 Omwille van Sion zal ik niet zwijgen,
omwille van Jeruzalem ben ik niet stil,
totdat het licht van haar gerechtigheid daagt
en de fakkel van haar redding brandt.
2 Alle volken zullen je gerechtigheid zien,
alle koningen je majesteit.
Men zal je noemen bij een nieuwe naam
die de HEER zelf heeft bepaald.
3 Je zult een schitterende kroon zijn
in de hand van de HEER,
een koninklijke tulband
in de hand van je God.
4 Men noemt je niet langer Verlatene
en je land niet langer Troosteloos oord,
maar je zult heten Mijn verlangen
en je land Mijn bruid.
Want de HEER verlangt naar jou
en je land wordt ten huwelijk genomen.
5 Zoals een jongeman een meisje tot vrouw neemt,
zo zullen jouw zonen jou ten huwelijk nemen,
en zoals de bruidegom zich verheugt over zijn bruid,
zo zal je God zich over jou verheugen.

[Evangelie: Johannes 2, 1-11] (Nieuwe Bijbelvertaling)
1 Op de derde dag was er een bruiloft in Kana, in Galilea. De moeder van Jezus was er, 2 en ook Jezus en zijn leerlingen waren op de bruiloft uitgenodigd. 3 Toen de wijn bijna op was, zei de moeder van Jezus tegen hem: 'Ze hebben geen wijn meer.' 4 'Wat wilt u van me?' zei Jezus. 'Mijn tijd is nog niet gekomen.' 5 Daarop sprak zijn moeder de bedienden aan: 'Doe maar wat hij jullie zegt, wat het ook is.' 6 Nu stonden daar voor het Joodse reinigingsritueel zes stenen watervaten, elk met een inhoud van twee à drie metreten. 7 Jezus zei tegen de bedienden: 'Vul de vaten met water.' Ze vulden ze tot de rand. 8 Toen zei hij: 'Schep er nu wat uit, en breng dat naar de ceremoniemeester.' Dat deden ze. 9 En toen de ceremoniemeester het water dat wijn geworden was, proefde – hij wist niet waar die vandaan kwam, maar de bedienden die het water geschept hadden wisten het wel – riep hij de bruidegom 10 en zei tegen hem: 'Iedereen zet zijn gasten eerst de goede wijn voor en als

ze dronken zijn de minder goede. Maar u hebt de beste wijn tot nu bewaard!' 11 Dit heeft Jezus in Kana, in Galilea, gedaan als eerste wonderteken; hij toonde zo zijn grootheid en zijn leerlingen geloofden in hem.

[overweging:]
(ORGEL: tonen begin van de vijfde symfonie)

Als de tonen van het begin van Beethovens' vijfde symfonie klinken ze, de woorden "op de derde dag". Op de derde dag krijgen we van Johannes, de verteller een inblik in de levensbelofte van het verhaal van dit mensenkind, Jezus, een mensenkind dat de belofte bevat voor alle mensenkinderen. 'Op de derde dag' is dit verhaal ook tot voltooiing gekomen, wil de verteller laten weten, gekruisigd, gestorven en opgestaan, is dit mensenkind. 'Het verhaal van de bruiloft te Kana op de derde dag wordt ahw met een knipoog gepresenteerd als een klein-Pasen; als opmaat voor het hele evangelieverhaal, water wordt wijn…', schrijft een bijbelcommentaar. Het gaat de verteller niet om een miraculeuze gebeurtenis. Daaraan wordt geen woord besteed. Wel ligt er een accent op de grote hoeveelheid water: 6 vaten van 100 liter! Als symbool voor de overvloed van de wijn, als symbool voor de overvloed van leven schenkende kracht.

Beelden van overvloed, gehoord hier in onze gemeenschap op een moment dat Nederland voorzichtig en zuinig, en voor sommigen: met veel kritiek en veel te zuinigjes, weer 'open' gaat.

Het typeert de verteller Johannes dat hij zowel aan het begin van zijn evangelie als ook aan het einde ervan, in de vertelling van Jezus' opstanding, dialoogjes inbouwt die laten weten dat Maria een belangrijke rol speelt in het hele verhaal, en dat de leerlingen pas in tweede instantie doorkrijgen wat er op het spel staat, doorkrijgen wat de krachtige betekenis is van dit levensverhaal. Wie Jezus wil volgen, is eigenlijk – als je Johannes mag geloven – iemand die op weg is naar een feest van verbondenheid. Johannes schrijft zijn evangelieverhaal door er een compositie van te maken van gebeurtenissen die steeds twee of meer lagen bevatten: wat je ziet gebeuren en wat de – veelal aanvankelijk verborgen – betekenis ervan is. Doen wij dat ook niet, bijvoorbeeld in dit weekend, wanneer we spreken over "een stip op de horizon"?

Dat is in ieder geval het bijzondere van het verhaal over Kana. Het vertelt over wat je met je eigen ogen kunt zien, maar daarin komt ook naar voren waarin een punt op de horizon van ons leven ligt. Wij leven nu in een verwarring scheppende tijd. Velen vragen erom een punt op de horizon aan te wijzen. Een punt dat de verwarring opheft. Door het evangelieverhaal van Johannes kunnen we ons gaan realiseren dat 'een punt op de horizon' niet zomaar een nieuw feit is in een reeks van verwarring stichtende feiten. Een punt op de horizon richt ons vertrouwen op wie wij kunnen zijn, wie wij vertrouwen als een nieuw 'wij', een punt op de

horizon vergt van mijzelf een persoonlijk levensperspectief, dat ik deel met anderen in mijn gemeenschap.

In de woorden van Jesaja klinkt het punt op de horizon als volgt:
‘Men noemt je niet langer Verlatene
En je land niet langer Troosteloos oord.
Maar je zult heten Mijn verlangen
En je land mijn bruid’.

Het verhaal van Kana maakt duidelijk dat een punt op de horizon een perspectief is op een nieuwe overvloed waaraan allen die delen in dat nieuwe wij, zich kunnen laven. Een punt op de horizon is een perspectief dat rechtvaardigheid belooft voor ieder die deel uitmaakt van dat nieuwe wij. Want zonder rechtvaardigheid is er geen overvloed. En een punt op de horizon is een pluralistisch perspectief dat leven en dynamiek belooft voor ieder die deel uitmaakt van dat nieuwe wij. Zonder pluralisme zijn er geen bruiloftsgasten op een feest.

Wanneer we het ‘punt op de horizon’ - even – voorstellen met beelden uit deze geloofstradities, zijn er natuurlijk nog een heleboel vragen niet aan de orde. Eigenlijk zijn *alle* dwingende en dringende vragen van politieke en bestuurlijke aard in deze fase van de pandemie nog onbeantwoord. Vragen waarmee onze nieuws- en communicatiemedia vol staan en waar iedereen op straat desgevraagd meteen haar/ zijn antwoord heeft. Er zijn hier zeventien miljoen bestuurders en politici – jammer genoeg veel minder actieve kiezers – maar er zijn weinig dromers en beeld-kunstenaars. En die er zijn, klagen er nu over dat zij nog tien dagen moeten wachten voor hun zaken weer open mogen gaan. Een punt op de horizon is – zo blijkt – in onze samenleving en tijd geen zaak van verbeelding maar van politieke strijd.

Daarom dienen wij in onze geloofsgemeenschap een beetje koppig en minder ‘salonfähig” te zijn en stil te staan bij deze eschatologische beelden van een overvloed aan rechtvaardigheid, pluralisme en verbondenheid. Beelden van bruiloftsgasten op een huwelijksfeest. ‘Alle volken zullen je gerechtigheid zien’, ‘men zal je noemen bij een nieuwe naam’, dringt de profetische stem van Jesaja bij ons aan. ‘Je hebt de beste wijn tot nu bewaard’, laat Johannes door de ceremoniemeester tegen de bruidegom zeggen.

Een punt op de horizon vergt verbeelding van een gezamenlijk nieuw toekomstperspectief, en is iets heel anders dan een antwoord op de vraag ‘wanneer we ervan af zijn, af zijn van de pandemie en vooral, af zijn van de maatregelen. Wanneer we kunnen terugkeren naar de tijd van vóór de pandemie?’. Het beeld van een overtollig feest als een joodse bruiloft bevat toch ook niet – noch voor de bruid en bruidegom, noch voor de gasten – de vraag wanneer we af zijn van de tijd dat ze elkaar nog niet liefhadden?! Het gewone leven gaat ook door, ja zeker. Er staan kruiken klaar, terzijde van het feest, voor de joodse reinigingsrite.

Eschatologische verbeelding heft het gewone leven niet op, maar intensiveert het en die kruiken ten behoeve van het reinigingsritueel worden kruiken met ‘de beste wijn’. Op die manier voorgesteld, is ‘de derde niet de derde in een reeks van drie’. Dringend, zoals de klanken van Beethoven, kondigt de ‘derde dag’ een nieuwe tijd aan.

(ORGEL: tonen, begin van de vijfde symfonie)

Zo moge het zijn.

Toine van den Hoogen, t.vdhoogen@gmail.com